

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 15

DOM
 2013-09-10
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 19738-13

SÖKANDE

TKS Total Klottersanering i Sverige AB, 556483-6947
 Sundviks Håge 3
 155 91 Nykvarn

Ombud: Advokat Caroline Falconer
 Kastell Advokatbyrå AB
 Box 7169
 103 88 Stockholm

MOTPARTER

Telge i Södertälje AB, Södertälje kommun, Nykvarns kommun, Salems
 kommun
 Box 633
 151 27 Södertälje

Ombud: Telge Inköp AB
 c/o Thomas Stubbält
 Box 633
 151 27 Södertälje

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår TKS Total Klottersanering i Sverige AB:s
 ansökan.

KONKURRENSVERKET	
2013-09-11	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

Dok.Id 393086

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Telge i Södertälje AB, Södertälje kommun, Nykvarns kommun och Salems kommun (Telge) genomför en upphandling avseende klottersanering och klotterskydd. Upphandlingen är uppdelad på tre upphandlingsområden: Södertälje kommun och Telge-koncernens samtliga bolag, Nykvarns kommun och Salems kommun. Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Enligt förfrågningsunderlaget kommer det anbud som har lägst utvärderingspris per upphandlingsområde att antas med rangordning nummer ett. Av tilldelningsbeslut den 8 augusti 2013 framgår att Color Off i Stockholm AB (Color Off) tilldelades första rangordnade avtal inom samtliga tre upphandlingsområden. TKS Total Klottersanering i Sverige AB (TKS) tilldelades andra rangordnade avtal inom de tre upphandlingsområdena.

TKS yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse skett på så sätt att utvärderingen sker utan beaktande av Color Off:s anbud. Bolaget anför i huvudsak följande. Color Off har inte uppfyllt samtliga obligatoriska krav i upphandlingen. Eftersom anbud som inte överensstämmer med förfrågningsunderlaget inte är jämförbara med de anbud som överensstämmer med förfrågningsunderlaget strider det mot likabehandlingsprincipen att utvärdera de förstnämnda anbuden. Telge har genom att kvalificera och utvärdera Color Off:s anbud, och genom att tilldela avtal till Color Off, brutit mot principerna om likabehandling och öppenhet i 1 kap. 9 § LOU. Detta har medfört att TKS har lidit skada.

Telge bestrider bifall till ansökan om överprövning. Telge anför i huvudsak följande. Prövning av anbud beskrivs i förfrågningsunderlaget punkt 1.9. Här framgår att krav på anbudsgivare gäller enligt punkt 1.6. Color Off uppfyller samtliga av dessa krav och är därför kvalificerad.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 6 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Utvärderingen av anbud ska göras utifrån vad som anges i förfrågningsunderlaget. I kraven på objektivitet, icke-diskriminering och affärsmässighet ligger att den upphandlande enheten inte får avvika från de krav och utvärderingsmodeller som anges i förfrågningsunderlaget. Att lägga till eller efterge krav i förhållande till förfrågningsunderlaget anses strida mot transparensprincipen, likabehandlingsprincipen och därmed även mot kravet på affärsmässighet. Härav följer att det inte är tillåtet för den upphandlande enheten att anta ett anbud som avviker från ett uppställt s.k. skall-krav, dvs. ett obligatorisk krav som ställs av den upphandlande enheten.

Så länge bestämmelserna i LOU och tillämpliga unionsrättsliga principer beaktas är en upphandlande myndighet normalt oförhindrad att själv bestämma *om* och, i förekommande fall, *hur* anbudsgivaren i sitt anbud ska visa att aktuella skall-krav är uppfyllda.

Fråga i målet är om de brister som TKS påpekat vad gäller Color Off:s
anbud är av sådan art eller omfattning att de krav som uppställs i LOU har
åsidosatts av Telge.

Förfrågningsunderlaget

I punkt 1.9 i förfrågningsunderlaget anges att prövningen och
utvärderingen av inkomna anbud kommer att genomföras med
utgångspunkt från de ställda krav i förfrågningsunderlaget och de uppgifter
som anbudsgivaren redovisat i sitt anbud. Av punkt 1.4 Administrativa
bestämmelser framgår att anbudet ska innehålla de handlingar och
uppgifter som efterfrågas i underlaget, bl.a. ska anbudsformuläret vara
ifyllt.

Förvaltningsrättens bedömning

Post- och bankgironummer

TKS anför att det inte framgår uppgift om post- eller bankgironummer i
Color Off:s anbudsformulär, vilket är ett krav enligt anbudsformuläret.
Telge anför att uppgifterna framgår på andra ställen i anbudet, som i
sidfoten till vissa bilagor, och därmed uppfylls kravet.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning. I anbudsformuläret anges att
fält med gråmarkering ska fyllas i av anbudsgivare. Ett sådant grått fält är
post- eller bankgironummer. Color Off har inte fyllt i sitt post- eller
bankgironummer i den gråmarkerade rutan. Däremot framgår av bilagor till
anbudet, bilaga "Kvalitetssäkring" och bilaga "Miljöpolicy", vad Color Off
har för post- och bankgironummer. Förvaltningsrätten finner, mot
bakgrund av att uppgiften om post- och bankgironummer framgår i bilagor

till anbudet, att utelämnande av bank- och postgironumret vid gråmarkeringen i anbuksformuläret inte är en brist av sådan art och omfattning att den bör föranleda att anbudet ska förkastas. Att Telge inte diskvalificerat Color Off:s anbud på denna grund utgör således inte skäl för ingripande enligt LOU.

Företagspresentationen

I anbuksformuläret anges under rubriken "Företagspresentation" att beskrivningen bl.a. ska innehålla uppgifter om affärsidé och placeringsort. Av punkt 1.6.4 i förfrågningsunderlaget framgår vidare att anbudet ska innehålla uppgift om ägarstruktur i företagspresentationen.

TKS har anfört att Color Off:s anbud inte uppfyller krav på att företagspresentationen ska innehålla uppgift om affärsidé, placeringsort och ägarstruktur. Telge har anfört att placeringsorten, affärsidé och ägarstruktur framgår av bilaga 5 till anbudet, som är ett registreringsbevis. TKS har invänt att de uppgifter som framgår av registreringsbeviset inte motsvarar vad som efterfrågas.

Inledningsvis konstaterar förvaltningsrätten att det inte framkommit i målet att det finns krav i förfrågningsunderlaget på att anbudsgivaren ska ha en specifik placeringsort, på hur affärsidén ska vara eller hur ägarstrukturen ska se ut. Av registreringsbeviset framgår Color Off:s säte och vad bolagets verksamhet består av, liksom att bolaget är ett privat bolag.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att frånga Telges bedömning att de uppgifter som lämnats om säte, verksamhet och att bolaget är privat uppfyller kraven på placeringsort, affärsidé och ägarstruktur. Något skäl för ingripande enligt LOU på denna grund har således inte framkommit.

Uppgift om hur anbudsgivare avser att handha avfall

TKS har anfört att Color Off:s anbud inte uppfyller krav i anbudsförslaget på att uppgift ska lämnas om hur leverantören praktiskt avser att handha avfall som uppkommer i samband med den produktion som utförs enligt avtalet i syfte att minimera miljöbelastningen. Telge har anfört att uppgiften framgår av anbudet på ett flertal ställen.

Förvaltningsrätten delar Telges bedömning av att Color Off svarat på frågan bl.a. under punkt 2 och 3 i anbudsförslaget och bilaga "Kvalitetssäkring". Förvaltningsrätten finner inte skäl att frånga Telges bedömning av att Color Off:s anbud uppfyller aktuellt krav. Något skäl för ingripande enligt LOU har således inte framkommit på denna grund.

Kvalitetspolicy, kvalitetssystem och certifiering

Av punkt 1.6.6. "Kvalitetspolicy, Kvalitetssystem, Certifiering" i förfrågningsunderlaget framgår att anbudsgivaren i sitt anbud ska redovisa hur kvalitén i verksamheten dokumenteras. Det framgår vidare av samma punkt att anbudsgivaren ska ha ett system eller rutiner för att hålla en hög nivå av kvalitet i sin verksamhet. Vidare framgår att i anbudet ska följande uppgifter lämnas: om företaget har någon kvalitetspolicy och i så fall när den fastställdes, om företaget har något kvalitetssystem och i så fall från och med när, och om företaget är kvalitetscertifierat och i så fall från och med när.

TKS har anfört att Color Off inte har besvarat de frågor som finns i punkt 1.6.6 i förfrågningsunderlaget, vilket utgör ett skall-krav. Enligt Telge så utgör uppgifter om kvalitetspolicy eller kvalitetscertifiering inte obligatoriska krav i förfrågningsunderlaget. Vidare har Telge anfört att det

framgår av Color Off:s anbud, bilaga "Kvalitetssäkring" och anbudsföreläggandet, att företaget arbetar efter ett eget kvalitetssystem.

Förvaltningsrätten delar Telges bedömning att det framgår av bilaga "Kvalitetssäkring" och anbudsföreläggandet att Color Off arbetar efter ett kvalitetssystem. Telge har emellertid inte invänt mot TKS uppgift om att Color Off:s anbud saknar uppgift om från vilken tidpunkt Color Off arbetar med sitt kvalitetssystem. Förvaltningsrätten anser att avsaknaden av uppgift om när kvalitetssystemet påbörjades visserligen är en brist i anbudet, men mot bakgrund av det inte finns något specifikt tidskrav i förfrågningsunderlaget för när kvalitetssystemet ska ha påbörjats för anbudsgivarna att uppfylla, är bristen inte av den art och omfattning att de principer som bär upp LOU har åsidosatts av Telge genom att godta anbudet. Att Telge inte diskvalificerat Color Off:s anbud på denna grund utgör således inte skäl för ingripande enligt LOU.

Det är vidare ostridigt i målet att Color Off inte lämnat uppgifter om kvalitetspolicy eller kvalitetscertifiering. Av ordalydelsen i förfrågningsunderlaget framgår att det inte finns något krav att kvalitetspolicy eller kvalitetscertifiering ska finnas men att det är ett krav att lämna uppgifter om sådana finns. Telge har tolkat det faktum att Color Off inte lämnat någon uppgift om kvalitetspolicy och kvalitetscertifiering som att Color Off inte har en kvalitetspolicy eller en kvalitetscertifiering. Förvaltningsrätten anser att avsaknaden av uppgift om huruvida kvalitetspolicy eller kvalitetscertifiering finns visserligen är en brist i anbudet. Mot bakgrund av att det inte finns något krav på att kvalitetspolicy och kvalitetscertifiering ska finnas är bristen emellertid inte av den art och omfattning att de principer som bär upp LOU har åsidosatts av Telge genom att godta anbudet. Något skäl för ingripande enligt LOU på denna grund har således inte framkommit.

Miljöarbete

I förfrågningsunderlagets punkt 1.6.7 anges att anbudsgivaren ska kunna verifiera att man driver ett systematiskt förbättringsarbete med miljöfrågor, relaterade till tjänsten som förfrågan avser samt att företaget ska ha en miljöpolicy antagen på styrelsenivå eller ledningsnivå.

TKS har anfört att Color Off:s anbud inte uppfyller kravet. Telge har anfört att Color Off redovisar uppgifterna i bilaga "Miljöprogram", bl.a. genom att ange optimering av transporter, utbildning och utbyte av erfarenheter och nya rön samt modern maskinpark med miljöklassning. Vidare anger Telge att i bilaga "Miljöpolicy" anger Color Off att miljöarbetet ska utföras inom ramen för affärsidén och med detta framgår att policyn ingår i Color Off:s affärsidé och därmed ett beslut taget av företagsledningen.

Mot bakgrund av vad som framkommit i Color Off:s bilaga "Miljöprogram" finner förvaltningsrätten ingen anledning att ifrågasätta Telges bedömning av att Color Off:s anbud uppfyller kravet på att verifiera att man driver ett systematiskt förbättringsarbete med miljöfrågor, relaterade till produkten/tjänsten som förfrågan avser. Förvaltningsrätten finner vidare att Telge haft fog för sin bedömning att Color Off:s anbud uppfyller kravet på att miljöpolicyn ska vara antagen på ledningsnivå mot bakgrund av att Color Off i sitt anbud angett att miljöarbetet ska utföras inom ramen för affärsidén. Att Telge inte diskvalificerat Color Off:s anbud på denna grund utgör således inte skäl för ingripande enligt LOU.

Namnteckning

TKS har anfört att det i Color Off:s anbuds bilaga "Anbudspris" saknas namnteckning och att bilagan ska undertecknas av behörig företrädare för anbudsgivaren framgår av texten under den streckade linjen. Telge anför

att förfrågningsunderlaget innehåller möjlighet att signera anbud och sanningsförsäkran i förfrågningsunderlaget under punkt 1.6.8 under skrift och detta har Color Off utnyttjat som signatur av anbudet.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning. Color Off har genom de uppgifter som lämnats under punkt 1.6.8. "Underskrift och sanningsförsäkran" i förfrågningsunderlaget signerat sitt anbud och intygat att bolaget uppfyller samtliga ställda krav i förfrågningsunderlaget. Mot denna bakgrund utgör det faktum at Color Off inte signerat anbudsbilagan "Anbudspris" inte skäl för ingripande enligt LOU.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att det saknas skäl för ingripande enligt LOU på de av TKS anförda grunderna. TKS ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Susanne Bagge

Rådman

Föredragande har varit Julia Nyberg.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

- 1: Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.